

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobkyně: **Mgr. K. P.**, zast. Mgr. Liborem Hubáčkem, advokátem se sídlem Malé náměstí 73, Benešov, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2014, č. j. S-MHMP 1131109/2014, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 8. 2016, č. j. 2 A 57/2014 – 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného specifikovanému v záhlaví. Tím bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu městské části Praha 10 ze dne 30. 6. 2014, č. j. R28/2014/OOS/NOV, P10-070447/2014, kterým byla uznána vinnou ze spáchání přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění do 30. 9. 2016 (dále jen „zákon o přestupcích“). Toho se měla dopustit tím, že se dne 2. 1. 2014 na

benzínové stanici Shell na B. ulici v P. u stojanu č. 5 rozjela proti zaměstnanci čerpací stanice L. H., který stál v bezprostřední blízkosti před vozem, a vytlačovala ho před sebou vozidlem na vzdálenost přibližně 30 metrů. Za to jí byla uložena pokuta 2 000 Kč a stanovena povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

[2] Městský soud dospěl k závěru, že jednání L. H. bylo v souladu se zákonem, neboť nebylo zcela nepřiměřené okolnostem. Zaměstnanec byl veden oprávněnou snahou o ochranu hodnot jeho zaměstnavatele. Nikoliv bezdůvodně pojal podezření, že se stěžovatelka pokusí opustit čerpací stanici, aniž by uhradila cenu za načerpané pohonné hmoty, a to zvlášť za situace, kdy byla vyzvána, aby posečkala u stojanu a nikam neodjížděla. Pokud chtěla jen přeparkovat, pak tak měla učinit jen po dohodě s L. H. Nic jí nebránilo, aby místo gestikulace a ne zcela zřejmé komunikace přes stažené okénko z vozu vystoupila a znovu se domluvila. Mohla jej i požádat, aby přeparkoval její vozidlo sám. Pokud někdo stojí před vozidlem, přičemž je znám důvod, proč tak činí, není řešením do dané osoby najíždět, ale situaci vyřešit domluvou a pokud ta nebude možná, pak posečkáním na příjezd policie. To by platilo i v případě, že by L. H. věděl, že stěžovatelka chce vozidlo jen přeparkovat. To však z důkazů nijak nevyplývá, naopak ze spisu vyplývá, že s přeparkováním od nikoho souhlas neobdržela. Pokud nedostala žádnou odpověď na její návrh na přeparkování, nelze mlčení považovat za souhlas.

[3] Obsluze benzínové stanice se nelze divit, že jí nevěřila, že neujede, což se ostatně nakonec skutečně stalo. Je všeobecně známou skutečností, že takové případy se stávají. Nemohla se prokázat žádným dokladem totožnosti a na autě byla jen zvláštní registrační značka s omezenou platností (dále i jen „převozní značka“), a byla tedy ztížena identifikace stěžovatelky i jejího vozidla.

[4] Podle městského soudu stěžovatelka narušila občanské soužití jiným hrubým jednáním. Její jednání překročilo právem chráněný zájem společnosti na řádném občanském soužití, neboť svým jednáním ohrozila zaměstnance benzínové stanice na zdraví. Byla tak naplněna formální i materiální stránka přestupku.

[5] Ve výpovědích svědků se sice objevují drobné rozpory, ale nejsou jakkoliv závažné na to, aby zpochybnily jinak dostatečně zjištěný skutkový stav.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku městského soudu brojí stěžovatelka kasační stížností, jejíž důvody lze podřadit pod důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[7] Městskému soudu vytýká to, že při posouzení jejího jednání vycházel z hypotetických úvah, jak se měla v dané situaci zachovat.

[8] Pokud jde o pojem „hrubé jednání“, pak je třeba v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, č. j. 2 As 84/2009 - 64, důsledně odlišit jednání hrubé a jednání jinak nevhodné, přičemž hranice není mezi nimi ostrá. Ačkoliv se městský soud na uvedený rozsudek odvolával, sám se tímto odlišením a touto hranicí blíže nezabýval.

[9] Nezabýval se také dalšími významnými okolnostmi, které snižují nebezpečnost jednání pro společnost, jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008 - 45, č. 2011/2010 Sb. NSS, pokud jde o naplnění materiálního a formálního znaku přestupku. Těmito okolnostmi, které vylučují, aby jejím jednáním byl porušen nebo ohrožen zájem společnosti, je skutečnost, že z celkového jednání stěžovatelky, od jejího příjezdu k benzínové čerpací stanici do zaplacení ceny za načerpanou pohonnou hmotu, nebyl ani sebemenší náznak pro to, že by snad měla v úmyslu za pohonné hmoty nezaplatit, a pokud jí nakonec situace dovolila odjet, pak jen z důvodu, aby si mohla dojet pro peněženku a doklady a vrátit se na místo uhradit částku za pohonné hmoty.

[10] Pokud by stěžovatelka měla v úmyslu odjet, pak by nezamykala v průběhu čerpání vozidlo a nešla by platit na pokladnu. Zapomenutí peněženky ihned nahlásila obsluze, která zastavila čerpání pohonných hmot. Nabízela sdělení své totožnosti, byla ochotna k písemnému uznání dluhu i zapsání převozní značky vozidla. Sama nabídla přivolání policie za účelem jejího ztotožnění. Za pohonné hmoty bezprostředně poté, co si dojela domů pro peněženku, zaplatila.

[11] Závěr městského soudu, že se nelze divit obsluze čerpací stanice, že stěžovatelce nevěřila, že neujede, se tak jeví jako absurdní. Ostatně v rozsudku nezaznělo, že stěžovatelka odjela jen proto, aby se obratem vrátila a za načerpané pohonné hmoty zaplatila, čímž potvrdila to, co tvrdila od samého začátku. K celé situaci nemuselo dojít, kdyby obsluha čerpací stanice přijala od stěžovatelky písemné uznání dluhu s uvedením převozní značky. Ostatně identifikace stěžovatelky by nebyla nijak složitá díky kamerovému záznamu.

[12] Pokud by obsluha nesouhlasila s přeparkováním vozidla, nic jí nebránilo, aby to stěžovatelce sdělila a vyzvala ji, ať u stojanu setrvá, což se nestalo. Sice mohla jednat poněkud zkratkovitě, to ale nemusí být protiprávní. U stojanu nechtěla posečkat, protože nechtěla blokovat jiná vozidla a chtěla na policii počkat v ústraní bez zvědavců. Rozhodně jí nelze přitížit tím, že ji nenapadlo, aby požádala L. H. o přeparkování vozidla, neboť ji mohla teoreticky napadnout i další možná řešení. Situaci domluvou řešit nešlo, neboť toho L. H. nebyl schopen, když stěžovatelce tykal a říkal jí „Co děláš?“. Marně se mu snažila vysvětlit, že chce jen přeparkovat. Z kamerového záznamu je patrné, že ho žádným způsobem na zdraví ani jinak neohrozila.

[13] Stěžejní je náhlá změna v chování všech zaměstnanců benzínové čerpací stanice, kdy poté, co skutečně přeparkovala na předem avízované místo, ti si opsali převozní značku na vozidle a přestali ji hlídat, aby neodjela. To je v rozporu s tím, co předtím tvrdili, totiž že nemohou jako dostatečnou identifikaci přijmout převozní značku vozidla, jelikož by mohla být falešná.

[14] Žádným způsobem neohrozila zaměstnance na jeho zdraví ani jinak, neboť jízdu bezpečně kontrolovala. Bylo prokázáno, že zaměstnanec byl od stěžovatelky informován, co hodlá učinit (přeparkovat k zadní části čerpací stanice). Zjevná domluva nebyla se zaměstnancem možná, jak vyplynulo z kamerového záznamu.

[15] Závěrem stěžovatelka navrhla zrušení rozsudku městského soudu a vrácení mu věci k dalšímu řízení.

[16] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelce nebylo nijak kladeno za vinu, že by měla v úmyslu za pohonné hmoty nezaplatit. Její argumentace také neodpovídá tomu, co bylo v řízení prokázáno. V kasační stížnosti nejsou uvedeny jiné skutečnosti než ty, které byly tvrzeny již v žalobě, a lze proto plně odkázat na odůvodnění rozsudku městského soudu, se kterým se žalovaný plně ztotožňuje. Závěrem navrhl kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupená advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[18] Není pravdou, že by městský soud při posouzení jejího jednání vycházel z hypotetických úvah, jak se měla v dané situaci zachovat. Hodnotil konkrétní jednání, k němuž došlo. Pokud nějaká taková úvaha zazněla, byla vždy pouze nad rámec nutného odůvodnění a spíše ilustrativní v tom směru, že se určitá situace dala řešit i jiným než stěžovatelkou zvoleným způsobem. To nelze soudu žádným způsobem vyčítat, naopak lze tento postup ocenit, neboť vede k větší přesvědčivosti rozsudku. Soud nikde netvrdil, že stěžovatelka měla postupovat právě jím uvedeným způsobem. Nekladl jí tak zejména k tíži, že nepožádala poškozeného, aby jí přeparkoval, pouze uváděl, že to bylo jedno z možných řešení, vedle zcela základního, aby nechala vozidlo zaparkované tam, kde se nacházelo, nebo jej přeparkovala až po domluvě s personálem.

[19] Stěžovatelka byla shledána vinou přestupkem proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, jehož skutková podstata zněla: „*Přestupku se dopustí ten, kdo [...] c) úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním,*“

[20] Hrubé jednání je jednání, které „*narušuje občanské soužití takovou měrou, že podle obecného názoru a přesvědčení překračuje rámec pouhé nevhodnosti (nesprávnosti). Je třeba proto důsledně odlišit jednání hrubé a jednání jinak nevhodné (např. porušení pravidel slušnosti, zdvořilosti)*“ (viz městským soudem i stěžovatelkou zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 84/2009). Jako hrubé jednání Nejvyšší správní soud posoudil například uchopení ženy o několik let starší za oblečení v oblasti krku, neboť šlo o zásadní zásah do osobnostní sféry dotyčné osoby, který mohl být spojován přímo s útokem na danou osobu, či minimálně znemožňující nebo omezující její volný pohyb (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2017, č. j. 2 As 29/2017 - 28).

[21] Stěžovatelce nebylo kladeno za vinu, že by nechtěla zaplatit cenu za pohonné hmoty, ale to, že se rozjela proti L. H. a vytlačovala ho před sebou na vzdálenost přibližně 30 metrů. Nejvyšší správní soud konstatuje, že se plně ztotožňuje se závěry správních orgánů i městského soudu, že takové jednání je třeba považovat za hrubé, které překračuje rámec pouhé nevhodnosti (nesprávnosti). Je pravdou, že odůvodnění městského soudu je v tomto směru relativně dosti stručné, nicméně je podle názoru zdejšího soudu dostatečné, neboť tato míra narušení občanského soužití je očividná i například ve srovnání se shora uvedeným nepochybně méně závažným uchopením starší ženy za oblečení.

[22] Poškozený musel v dané situaci zcela přirozeně pociťovat obavy o svoje zdraví, o zásahu do osobnostní sféry nemluvě. V danou chvíli nemohl vůbec tušit, jestli se stěžovatelka nerozhodne rozjet rychleji a nezpůsobí mu tak zásadní poškození zdraví. I pokud by nezrychlila, nešlo rozhodně vyloučit jeho zakopnutí a pád na vozidlo či minimálně na tvrdou vozovku. Automobil lze považovat za zbraň, tedy to, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2012, sp. zn. 3 Tdo 1312/2012, č. 39/2013 Sb. NS). Uvedená situace se dá proto připodobnit k tomu, jako kdyby stěžovatelka držela poškozenému u těla například nůž, kterým by ho donucovala, aby s ní šel na místo, které si usmyslela a hájila by se tím, že měla nůž pod kontrolou a přece mu vůbec nechtěla ublížit. Soud tak nesouhlasí s tím, že by zaměstnance čerpací stanice nijak neohrozila.

[23] Aby takové jednání nebylo přestupkem, zřejmě by muselo jít pouze o jednání v nutné obraně [§ 2 odst. 2 písm. a) zákona o přestupcích], o kterou však zjevně nešlo. Jediným důvodem uvedeného jednání stěžovatelky bylo, že se sama rozhodla, že si chce svůj automobil přeparkovat na méně exponované místo, aniž by však pro to existovaly nějaké závažné okolnosti. Těmi rozhodně není to, že by snad měla překážet jiným vozidlům, což z kamerového záznamu nevyplývá a mohlo by to navíc maximálně vadit obsluze čerpací stanice, ani to, že chtěla situaci řešit v klidu, mimo oči zvědavců.

[24] Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 5 As 104/2008, na který se stěžovatelka odkazuje, sice v souladu s další judikaturou uváděl, že i v případě správního trestání musí být naplněna materiální stránka deliktu, nicméně zároveň dospěl k závěru, že půjde spíše o výjimečné případy. To zejména z toho důvodu, že *„[j]ednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. Z tohoto závěru však nelze dovodit, že by k naplnění materiálního znaku skutkové podstaty přestupku došlo vždy, když je naplněn formální znak přestupku zaviněným jednáním fyzické osoby. Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek.“* Soud také dodal, že přestupkem může být i takové zaviněné jednání, které porušuje či ohrožuje zájem společnosti pouze v míře nepatrné. Půjde tedy zejména o zcela hraniční případy, kdy již dojde k naplnění formálních znaků přestupku, ale kde bude zároveň s ohledem na konkrétní mimořádné okolnosti shledáno, že ani v nepatrné míře nedochází k ohrožení zájmu společnosti.

[25] Vzhledem ke shora zmíněné závažnosti narušení občanského soužití hrubým jednáním stěžovatelky nejsou podle Nejvyššího správního soudu v podstatě žádné okolnosti způsobilé snížit společenskou nebezpečnost jejího jednání tak, aby nebyla alespoň nepatrná. I pokud by byla pravdivá veškerá tvrzení stěžovatelky, minimálně nepatrnou společenskou nebezpečnost její jednání vykazovalo. Podle soudu je zcela neakceptovatelné, aby si stěžovatelka v dané situaci násilím za použití automobilu vynucovala umožnění přeparkování, i pokud by se teoreticky obsluha čerpací stanice chovala nevhodně. Jak bylo uvedeno již shora, žádný vážný důvod pro přeparkování vozidla totiž neměla.

[26] Jednání obsluhy čerpací stanice navíc Nejvyšší správní soud za nevhodné rozhodně nepovažuje. Ačkoliv je pravdou, že chování stěžovatelky vykazovalo v mnoha ohledech předpoklad, že se placení nemusí chtít vyhýbat, není možné po obsluze chtít, aby se na to spoléhala, neboť žádnou jistotu ohledně dalšího jejího jednání mít nemohla. Pokud by se, třeba i spontánně, rozhodla v dané chvíli odjet bez placení, byla by jen velmi obtížně dohledatelná. I pokud má automobil řádnou registrační značku, může jít o vozidlo či značku, které byly předmětem krádeže. Tím spíše mohou být na místě obavy u zvláštní registrační značky s omezenou platností (tzv. převozní značka), jejíž padělání je mnohem snazší. Navíc ani zjištění provozovatele dle značky ještě neznamená ztotožnění řidiče, kdy provozovatel by mohl odmítnout takovou osobu identifikovat s tím, že by jí mohl způsobit nebezpečí trestního stíhání nebo stíhání pro správní delikt (viz např. § 55 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu). K její bezpečné identifikaci měla obsluha k dispozici jen kamerový záznam, podle kterého by ji však bylo bez jakýchkoliv dalších identifikačních údajů možné jen velmi těžko dopátrat. I pokud stěžovatelka své osobní údaje sdělovala, neměla obsluha žádnou možnost si jejich pravdivost jakkoliv ověřit. Městský soud proto přiléhavě poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2010, č. j. 1 As 34/2010 – 73. V něm soud připustil zadržení pasažéra hromadné dopravy bez platné jízdenky revizorem, pokud se pokouší utéct. Zároveň uvedl, že každý se může obdobným způsobem chránit například proti zloději, jakkoliv hodnota odcizených věcí nenaplní trestní odpovědnost pachatele, nebo proti hostovi v restauraci, který zkonzumoval objednané jídlo, a poté odmítl zaplatit, nebo proti osobě, která poškodila jeho věc atd. Obava z ujetí řidiče z benzínové pumpy bez zaplacení je nepochybně další z takových situací.

[27] Rozhodně se nelze dovolávat okolností, které nastaly až po spáchání přestupku. Obsluha nemohla vědět, že stěžovatelka skutečně s penězi přijede. Stejně tak nelze považovat za nelogické jednání obsluhy, kdy poté, co do jednoho ze zaměstnanců najížděla a alespoň si opsali číslo převozní značky, již stěžovatelce nevěnovali pozornost. Pokud stěžovatelka již předtím prokázala, že je připravena si prosadit svou představu řešení situace tlačením zaměstnance čerpací stanice automobilem, těžko po nich bylo možné požadovat, aby vyčkávali, zda uvedený postup nebude chtít, třeba i razantněji, opakovat. Obdobně by naopak bylo možné argumentovat tím, že ačkoliv obsluze tvrdila, že pouze přeparkuje a vyčká příjezdu policie, přes toto své tvrzení bez jakékoliv domluvy s obsluhou svévolně z čerpací stanice následně odjela.

[28] Stěžovatelka také značně zkresluje zjištěný skutkový stav. Namítá-li, že obsluha jí mohla výslovně sdělit, že s přeparkováním vozidla nesouhlasí a má zůstat u stojanu, pak je

třeba poukázat na to, že městský soud vycházel z verze pro stěžovatelku nejpříznivější. Jednalo se tedy o variantu, že by zcela uvěřil jejímu tvrzení, že obsluha na tento návrh nereagovala, tak i potom si to nemohla vyložit jako souhlas za situace, kdy jí v přeparkování bránil L. H. S tím se zdejší soud zcela ztotožňuje. Navíc je však tato její verze v rozporu s výpovědí vedoucí čerpací stanice H. Š., která uvedla, že stěžovatelce řekla, že od stojanu odjíždět nesmí. To bylo potvrzeno i pokladní K. B. Není také jakkoliv prokázané, že by L. H. vysvětlovala, že pouze hodlá přeparkovat. Jedná se pouze o tvrzení stěžovatelky. Ze záznamu kamery č. 2 je zřejmé, stěžovatelka přišla k vozidlu sama. Teprve poté, co již byla v autě usazena, přichází k vozidlu L. H. Přibližně v 8:03:57 hod. začíná stěžovatelka stahovat okénko vozidla a L. H. částečně ustupuje směrem k okénku, zřejmě aby slyšel, co stěžovatelka říká. Již v 8:04:02 hod. se vozidlo dává do pohybu. Vysvětlování tedy trvalo maximálně 5 vteřin. Za takovou dobu lze skutečně jen těžko předpokládat, že se stěžovatelka pokusila rozumně a klidně vysvětlit svůj úmysl, tak aby nemusel mít poškozený obavu, že hodlá ujet.

IV. Závěr a náklady řízení

[29] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil, proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl.

[30] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka v soudním řízení úspěch neměla, proto dle uvedených ustanovení nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. října 2017

JUDr. Radan Malík
předseda senátu